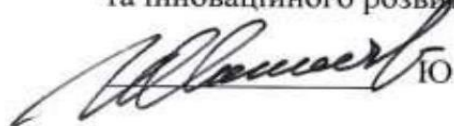

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра оркестрового диригування

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОНП «Музичне мистецтво»
магістерського рівня вищої освіти,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

”_25_”_червня_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КОШІН

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів,
доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

”_25_”_червня_2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИРИГУВАННЯ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	«Скрипка», «Альт», «Віолончель», «Контрабас», «Арфа», «Флейта», «Кларнет», «Гобой», «Фагот», «Саксофон», «Труба», «Тромбон», «Валторна», «Туба», «Ударні інструменти», «Баян», «Акордеон», «Бандура», «Сопілка», «Гітара», «Цимбали»
Статус	Вибіркова компонента циклу дисциплін для отримання додаткової кваліфікації (ВК2.1.1)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (1-3), атестаційний екзамен(4)
Термін викладання	1-3 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Диригування» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

ЧУПАШКО Іван Петрович – завідувач кафедрою оркестрового диригування, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оркестрового диригування

“_23_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № 10.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

М е т а курсу передбачає:

- оволодіння основами диригентської техніки;
- розвиток виконавських навичок на основі вивчення музичних творів різних стилей, оригінальних творів для духового оркестру, оркестру народних інструментів та симфонічного оркестру.

Навчання спеціального курсу крім цього передбачає:

- всебічне професійне оволодіння диригентською технікою, яка переконливо може передати оркестру виконавські наміри диригента і інтерпретатора, здійснювати виконавську трактовку музичного твору;
- вивчення оркестрового репертуару, необхідного для професійної діяльності диригента;
- концертні виступи, які сприяють розвитку виконавського артистизму.

Завданням курсу диригування оркестром народних інструментів та духовим оркестром незалежно від кваліфікації випускників, являється виховання високоосвідчених музикантів, пропагандистів українського музичного мистецтва, де любов до своєї рідної культури повинна органічно поєднуватись зі знанням класичної спадщини західноєвропейської музики, музики сучасних композиторів, кращих творів, які є надбанням світового музичного мистецтва.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність спілкування іноземною мовою.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність працювати у міжнародному контексті.
ЗК 9	Здатність працювати автономно
ЗК 10	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.
СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
РН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
РН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
РН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
РН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образноемоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 8	Здійснювати викладання диригування з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.
РН 10	Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)				
		Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	Семестри				
							Всього	у тому числі:			1	2	3	4	
		Лекції	Індивідуальні	практичні				Кількість тижнів в семестрі							
		15/4	15/2	15/4		15/2									
ВК2.1.1	Диригування		1-3	4	6	180	60/30		60/30		120/150	1/8	1/7	2/15	

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
I		3	90	30/30		30/15		60/75
	1	1,5	45	15/15		15/8		30/37
	2	1,5	45	15/15		15/7		30/38
II		3	90	30/15		30/15		60/75
	3	3	90	30/15		30/15		60/75
Всього		6	180	60/45		60/30		120/150

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	<i>1 семестр</i> Індивідуальні заняття	Кількість годин	
		Аудиторні (денна/ заочна)	Самостійна робота(з аочна)
Тема 1	Диригування творами композиторів романтиків в класі під фортепіано	7/4	3
Тема 2	Диригування творами композиторів романтиків а також сучасних українських композиторів в класі під фортепіано	8/4	4
	Всього годин	15/8	7

2 семестр

Тема 1	Оригінальний твір для духового оркестру, оркестру народних інструментів (або перекладення з симфонічної партитури).	5/3	2
Тема 2	Перекладення симфонічного твору (інструментовка) великої форми.	5/2	3
Тема 3	Акомпанемент інструментального або вокального твору (в інструментовці студента-випускника)	5/2	3
	Всього годин	15/7	8

3 семестр

Тема 1	Диригування концертною програмою	15/7	8
Тема 2	Показ роботи з оркестром над твором, який не входить до дипломної програми	15/8	7
	Всього годин	30/15	15
	Всього	60/30	30

Самостійна робота

(денна, заочна)

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Складання власної системи самостійних занять на основі вивчення практичних порад відомих диригентів та музикантів.	1 ¹
	Поточний контроль (академконцерт)	2
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	13
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	На основі теоретичного матеріалу та нотних партитур визначити основні особливості розвитку оркестру та оркестрового письма в творах	12
	Поточний контроль (академконцерт)	2
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	13
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30
	Всього за 1 курс	60

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вивчення музичних творів для соліста (інструменталіста, вокаліста) з оркестром – детальне вивчення партії соліста, узгодження художнього змісту музичних творів, темпів, штрихів, агогіки; відпрацювання вступів соліста; робота над нотним текстом оркестрового супроводу.	22
	Поточний контроль (академконцерт)	3
3.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	21
	Підсумковий контроль (залік)	4
	Атестаційний іспит (4 семестр)	10
	Всього годин	60
	Всього самостійна робота	120

Примірні програми атестаційного екзамену:

I. М. Вербицький Симфонія

В.-А. Моцарт Концерт для фортепіано з оркестром (Ля мажор. Одна з частин)

К. Караєв Танок з балету «Стежкою грому»

II. М. Брамс Варіації на тему Гайдна

М. Лисенко Арія Остапа з опери «Тарас Бульба»

К. Мясков «Український танок»

6. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Критерій оцінки, яка виставляється студенту комісією є багаторівневим поняттям, яке стосується результату його праці протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під «суб'єктивним» у даному випадку розуміється обдарованість виконавця. Під «об'єктивним»-його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це «художнє враження», яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

/ А / «відмінно» (90 – 100) / (45-50)

Найвище художнє враження. Високий ступінь обдарованості; глибока музикальність; яскравий артистизм; міцна виконавська воля.

Високий ступінь технічної (мануальної) майстерності, художньо переконливе володіння диригентським апаратом.

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту.

Висока працездатність.

/ В / «дуже добре» (82 – 89) / (41-44)

Високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент майже вільно володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; часто однак не може зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

/ С / „добре” (74 – 81) / (37-40)

Добре художнє враження. Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля.

Добрий ступінь технічної (мануальної) майстерності, достатньо різноманітне володіння диригентським апаратом.

Добре виконання програми: достатньо високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту.

Добра працездатність.

/ D / „задовільно” (64 – 73) / (32-36)

Посереднє художнє враження. Середній ступінь обдарованості. Обмежені: музикальність, артистизм, виконавська воля; часткова нестабільність виконання.

Недостатнє володіння технічною (мануальною) майстерністю, обмежене використання можливостей диригентського апарату.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності та зрілості інтерпретації, неглибоке розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту.

Середня працездатність.

E/ „достатньо”, (60 – 63) / (30-31) Низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання достатньо фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних категорій і понять дисципліни, проте без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Фрагментарний рівень опанування матеріалу.

/ FX/ „незадовільно” (35 – 59) / (18-29) Дуже низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має приблизне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання дуже фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує майже повне незнання спеціальної літератури, у більшості випадків неспроможність у визначенні основних положень і дефініцій; лише частково демонструє знання основних категорій і понять дисципліни без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується повною відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Оглядово-вибірковий рівень опанування матеріалу.

/ F/ „незадовільно”, (0 – 34) / (0-17)

Незадовільне художнє враження. Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі; недостатня стабільність виконання. Незадовільна мануальна техніка, Відсутність професійних технічних навичок. Незадовільне виконання програми, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту. Низька працездатність.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Диригування» інтегрує методи різних

структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Арбіт С. Оволодіння навиками оркестрового акомпанементу. – Львів, 1986.
- Геринович О. Деякі аспекти техніки диригування. – Рівне, 1983.
- Геринович О., Димченко С. Структура диригентсько-виконавського аналізу партитури З.Паліашвілі. Вступ до опери «Даїсі». – Рівне, 1985.
- Доронюк В. Методика викладання диригування. Івано-Франківськ 2005
- Дражниця Л. Аналітична робота диригента над музичним твором. Л. 2003
- Дражниця Л. Аналітична робота диригента над музичним твором. – Львів, 2004.
- Дражниця Л. Самостійна робота по диригуванню студента відділу народних інструментів в консерваторії. – Львів, 1977.
- Дражниця Л. Залікові та іспитові вимоги з диригування для студентів кафедри оркестрового диригування. – Львів, 1990.
- Дражниця Л. Твори українських композиторів для оркестрів народних інструментів. – Львів, 1981.
- Коллеса М. Основи техніки диригування. – К., 1960, 1981.
- Кондрашин К. Про диригентське мистецтво. – Л., 1976
- Луців Ю., Юзюк І. Образне смілення диригента і художнє виконання музичного твору. – Львів, 1985.
- Мусін І. Про виховання диригента. – Л., 1986
- Ольхов К. Теоретичні основи диригентської техніки. – Л., 1984

- Разумний І. Практичний посібник з диригування. – К., 1969
- Тольба В. Статті. Спомини. – К., 1986
- Поляков С. Семіотика диригування. – К., 1976.
- Плаксюк Н.. Навчання диригуванню. – Львів, 1981.

Додаткова література

Канерштейн М. (упор.) Питання диригентської майстерності. К.: Музична Україна, 1980.

Бенч-Штокало О. Український хоровий спів К. 2002

Adler S. The Study of Orchestration/ S. Adler. – New York – London : W.W.Norton Company, 2018. – 2-d edition. – 640 p.

Хащеватська С. С. Інструментознавство / С. С. Хащеватська. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 256 с.

Ярослав Олексів // Музичні ілюстрації до драматичної поеми Олександра Олеся «Ніч на полонині» у перекладі для симфонічного оркестру/Редакториупорядники: Ярослав Олексів, Галина Олексів, // Львів: ТЕРУС, 2019. – 124 с. ноти.;

Н. Паганіні «Вічний рух» (**C-dur**). Переклад для скрипки з оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 56 с. Партитура+партії;

Н. Паганіні «Вічний рух» (**A-dur**). Переклад для скрипки з оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 52 с. Партитура+партії;

Anonim polski «Symphonia de Nativitate». Транскрипція для камерного оркестру та подвійної групи дерев'яних духових інструментів Ярослава Олексіва: : нотне

видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 32 с. партитура+партії;

William Kroll «Banjo and Fiddle». У перекладі для скрипки з камерним оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 20 с. партитура+партії;